

tri generacije čeških nadrealista

nadrealistički telefon prag-pariz

RIHARD VAJNER

MNOGE NOĆI...

Mnoge noći guraju se na putevima svatova i mnoge noći kasaju konvojem kočija proteranih milosnica.
Mnoge noći, drugarica ne poznaje drugaricu, čuće kraj bunara i s laktovima na ogradi, gde se rasprskavaju fosforne iskre, šetaju pogledima po svojoj domovini ispituju mučajivce.
Mnoge noći.—
Mnoge noći kliske poput zmija izmilielih iz močvarnih kupališta i po rukama spača puze u svoja gnezda.
I mnoge noći, kad naelektrisana kosa stvara svece od grešnika.
Mnoge noći, koje diktiraju okrutnu sudbinu gradovima, kad su armije svetiljki preslavale napad, i mnoge noći, koje se, pobelevši, žurno povlače pred nehotice podignutim prstom dečaka koji spava.
Mnoge, mnoge noći na putevima svatova i točkova brički izgnanika.
Mnoge noći.—
Mnogo njihovih tabora na izgaženim posteljama kapetana, i bezbroj prapola s njihovim pepeljavim pasošem u revolucionima sunca.
Mnoge noći skupljaju se u skrovištima septembra.
Mnoge noći u jednoj jedinoj dubokoj noći.—

KAREL HINEK

JUTRO

Žaluzine su tužile sunce bacalo zrake Skitajući po zemlji tamno-amo Jeo sam skoreli hleb Ali napolju bejaše prekrasno Naročito kad trenutak kasnije izade još jedno sunce

A onda još jedno Te su na nebu sjajala tri sunca Pojavila se takva svetlost da slepi progledaše A oni što su videli oslepeše
Ali mene se to nije ticalo Jer sam bio jednook Joč uvek se sećam Kako smo u sve većem ludilu stezali jedan drugom ruku General Sirovi i ja

JINDŽIH ŠTIRSKI

U MOČVARAMA

Sreća crnoglavki Leti iznad pučine u vidu vodenih koka Gde dolaze strasni lovci i ljubitelji da ih u rana jutra love Ranjena koka pada na mrtvu površinu A ruke plavuša ih vuku na dole Katkada ih čeljusti lovačkih pasa Izvlače iz vode Ponekad dolazi krdo crnih svinja Koje rilima izvlače Mokre vreće zlata Dok čovek za govornicom Govori

JINDŽIH HAJSLER

DVOSMERNO KRETANJE

Mali napušteni kolodvor pojavljuje se usred šume. Želim da se udaljam od njega, želim neku drugu minijaturnu radost, ali mu se opet približujem.

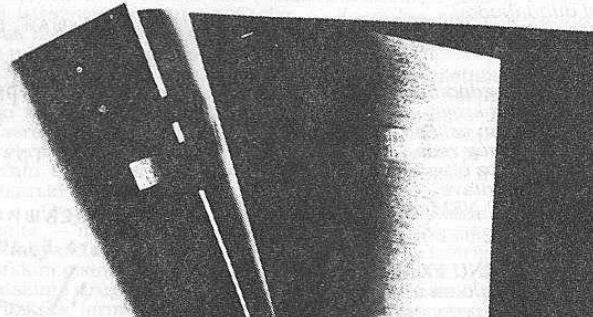
Tiho je i pusto. Kreće se. Blže zemlji nego visinama.

Plavi dim — beli plamen.

Iza dima glava — iza plamena ruka.

I opet se vraćam.

Iz malog kolodvora struje iskri venčavaju jelena, koji pada između prvog drveća. I opet su to moji prsti koji se trude da pričvrste težak teleći jezik za prozorče na belim vratima.

DRVEĆE ZRAČI

Belouške osunčanih obronaka padina ispreplitale korenje svojim zagrljajima naveće kad krojačke lutke padaju kukavne i noćne kad tmaste padaju kad se šipke stavljaju u ognju kose armije vašljivih ormana vuku sa poljem a iz odvratnih perunka prikrivanih našom dobrotom i prelivanih bojom koja je istovremeno sos koji izaziva proliv vezanih očiju vide se nova prostranstva

TAMO NIKADA NISAM BIO

Na ugлу stajahu iskidane cigarete a tamo pomrčina bejaše jer su prozorci dvopeka mali a tamo magarci turski med žvakahu Proždirući čitave sanduke i s kuburama skrivenim unutra Bejaše tamo i kokosova žena koja je plesala i gutala šraflove a kad se napila prozorče na vratima se otvorilo kroz njega pobegao je san poput zelenog dima

TOAJEN

1922

U svetlost sna prodire more, zrele iskre osvetljuju jabukovo lišće a vuci ustaju iz uvelih buketa, da bi pokvasili svoje umorne kapke koji se gube, duboko, u zadremalim očima u moru.

Onaj ko spašava živote sadrži bol učinjen iglom nežnog zraka, koji uporno prodire u lišće krošnjastog drveta.

U tuzi, koja je tu stajala kao iscurelo ulje, plovilo je sijaset razglednica i starih peronskih karti. Samo ja tamo nisam bio, premda se sećam, kako mi je bilo čudno, što umem da plivam.

1938

Ruke na stolu i oči na stolu kao voće
Sve što sledi odvija se u najdosadnijim bojama
i u prisustvu istinskog šrapnela

Sva sloboda kao da plovi samo na tom stolu
Ništa se ne hvata za njegove grane
ali iz njegovih mrlja izlaze figure
koje se razvijaju

Onaj sto pored
nije nikakva brazda
ni napukla kriva
kojom bi se moglo uputiti negde drugde

Sve se slaže u glatke ploče
a ploča na ploču
uklapa jedna u drugu

Tužno polje širokog dima
Rascvetali rukavi i pustare
druge pustare kojima je iznenada trebalo obuti mnogo cipela
i na kojima su mnoge cipele izgubile noge

1946

Usamljen žbum korala
Njegov magnet svetlucama u sasama
dok u njegovom ambisu leži moja ruka

STA KAŽEŠ, ŽAN—ŽAĆE?

Kako preciznije videti
čežnju koja se grana
poput crnih hodnika
U letu drveća
Uvek
utiskuje svoja lica
tokove tela
u tople izvore kose
i ogledala
Dišeš
metal u vrelima mesa
prevlači se rosom
dok ruka dodiruje krila
krila puti
U najmračnijim uglovima
života
Nismo u kloplji
praznina
a kosti u međdanu
mišić u mišić
nasrću u dnu tmine
dok svetla
Iskre kapljaju
jer žive jedna u drugoj.

VRATISLAV EFENBERGER

DRVO I PAŠNJAK

Postoje drumovi pokriveni rogozom kao staklenici na mrazu

prosečni drumovi u kasapinovom snu

drumovi koji se grade kao stalci za knjige

drumovi borilišta: Stepan je tu da bi se iskrio

kraci drumovi

da se pogadaju: drumovi izgužvanih imena

neki zrakasti drumovi u uokvirivim tablicama

i drumovi koji obogačuju geometriju

drumovi koji istinski liče na poštanske žigove

drumovi koji čuvaju njihovi putari

i drumovi kapetana Kuka sebičnih gospodica

usamljeni drumovi zapisanu drumovi

postoje drumovi s čvorovima kao da su pali s neba

i drumovi koji šetaju s gospodicama

drumovi s košticama iznutra i drugi

bez ikakve vrednosti za hobiste

komični drumovi ili drumovi u komičnim operama

nasuprot bogatstvu drumovi s obeležjima krznarstva

patrijarhalni drumovi na barjaku onih

koji se stalno oko nečeg dogovaraaju

drumovi koji liče na puteljke

ukoliko uopšte možemo podsećati na njih

drumovi bučni kao menjacnice

i hrišćanski drumovi načuljenih ušiju

drumovi zaverenici

postoje drumovi koji zveckaju tačkama

i drumovi koji se skrivaju iza vrata

drski ali privlačni

ZBINJEK HAVLÍČEK

USAMLJENICI FINANSIRAJU IGRU

Neki grade svet drugi se bore protiv žene

Hoteli ponosa hoteli lude mladosti

Srebrni hoteli s dekolтирanim menijima

Modri hoteli u kojima lutajuće oči lisica odražavaju noćna nebesa

Mrki hoteli linoleumskih kraljeva

Zeleni hoteli lepi kao drugi termodinamički zakon

Ružičasti hoteli s galantnim absolutizmom

Žuti hoteli u kojima spavaju egzibicionistkinje

Beli hoteli s očima drevnih snova

Crni hoteli na milost i nemilost rada nogu

Rad nogu sjaj u živoj masi gradova

Rad nogu koji remeti ekonomiku neprekidnim sazvučjem

Rad nogu magnetsko čišćenje s paljenjem vatre

Rad nogu slučajni susret prvobitnih načela

Rad nogu zvezda vodilja šahistkinjama melanholijs dugim hodnicima

Završni stav je stav van igre

Sublimiraj govorili su odrasli

Ovacije su trajale celih deset minuta

Izbor i prevod: Biserka Rajčić

polja 45